

λέγω δε τοῦ μὲν πράγματος μέσον τό'ισον ἄπέχον ἄφ' ἑκατέρου τῶν ἄκρων, ὅπερ ἔστιν ἓν καὶ τό αὐτό πᾶσιν : Ο Αριστοτέλης πρώτα αναφέρει ποιο είναι το μέσο ενός πράγματος με τα αντικειμενικά κριτήρια: πρόκειται για το συγκεκριμένο εκείνο σημείο, το οποίο απέχει εξίσου από τα δύο άκρα. Αυτό, λοιπόν, το σημείο είναι το μέσο του πράγματος, με κριτήριο αυτό το ίδιο το πράγμα. Μάλιστα, τονίζει ότι το σημείο αυτό μπορεί να είναι μόνο ένα για όλους τους ανθρώπους. Για παράδειγμα, σε μία ευθεία γραμμή υπάρχει μόνο ένα σημείο, το οποίο αποτελεί το μέσο της, και το οποίο είναι το μέσο αυτής της γραμμής, για όλους τους ανθρώπους. Δηλαδή, δεν μπορεί ένας άνθρωπος να θεωρεί διαφορετικό σημείο ως μέσο της γραμμής από κάποιον άλλο. Στη συνέχεια, θα εξηγήσει και με παραδείγματα τη θεωρητική του αυτή διατύπωση, σχετικά με το μέσο του πράγματος «κατ' αυτό τό πράγμα».

πρὸς ἡμᾶς δέ ὁ μήτε πλεονάζει μήτε ἔλλειπει τοῦτο δ' οὐχ ἓν, οὐδέ ταῦτόν πᾶσιν : Σε αντίθεση με το μέσο του πράγματος καθ' αυτό, το μέσο ενός πράγματος προς εμάς, δηλαδή με υποκειμενικά κριτήρια, δεν είναι ένα και πάντα το ίδιο. Αυτό που θεωρείται μέσον ενός πράγματος από τον άνθρωπο, είναι αυτό, από το οποίο δεν υπάρχει ούτε κάποια ἔλλειψη ούτε κάποια υπερβολή. Για κάποιον άνθρωπο, λοιπόν, ως μεσότητα ενός πράγματος θεωρείται η ποσότητα αυτού του πράγματος, η οποία δεν είναι ούτε υπερβολική, ούτε, όμως, θεωρείται και λιγότερη από την αναγκαία. Αυτό το σημείο (το μέσο), σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, δεν είναι ένα και το αυτό για όλους τους ανθρώπους, αλλά ποικίλει από άνθρωπο σε άνθρωπο, σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ανθρώπου, όπως μπορεί να είναι η ηλικία του, το ήθος του, η ιδιοσυγκρασία του κ.λ.π.

B.2

Ο συσχετισμός των ὀρων επιστήμη -τέχνη, αρετή, φύσις

Στην ενότητα αυτή, ο Αριστοτέλης παρουσίασε εκ παραλλήλου τους παραπάνω ὀρους. (Αρχικά, ως προς τους ὀρους επιστήμη και τέχνη, πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι ο Αριστοτέλης τους θεωρεί ὀρους ταυτόσημους. Επιστήμη εννοεί την τέχνη και όχι την έρευνα και γνώση ενός αντικειμένου, όπως συμβαίνει σήμερα). Αυτό το έκανε, επειδή θεώρησε ότι υπάρχουν κάποιες σημαντικές ομοιότητες μεταξύ τους.

Τα κοινά στοιχεία των τριών εννοιών είναι τα ακόλουθα:

- Και οι τρεις δημιουργούν μορφές. Τόσο η τέχνη, όσο και η αρετή και η φύση ξεκινούν από απλές μορφές, για να φτάσουν στο σχηματισμό συνθετότερων, πιο ολοκληρωμένων μορφών.
- Επίσης, και οι τρεις στοχεύουν στη μεσότητα. Τόσο οι τεχνίτες επιδιώκουν την αποφυγή της υπερβολής και της ἔλλειψης στα έργα τους και την επίτευξη του ιδανικού μέσου, όσο και η φύση επιδιώκει να δημιουργήσει μορφές που θα χαρακτηρίζονται από το μέτρο, όσο, τέλος, και η αρετή επιδιώκει την αποφυγή της υπερβολής και της ἔλλειψης στις ανθρώπινες ενέργειες και συμπεριφορές και αναζητά το μέτρο.

Ωστόσο, εκτός από τις ομοιότητες αυτές, υπάρχουν και **κάποιες διαφορές**, οι οποίες οδηγούν σε μια ποιοτική ιεράρχηση των τριών αυτών εννοιών:

- Η τέχνη δημιουργεί μορφές, επεξεργάζεται την ύλη, φτιάχνει δηλαδή τις μορφές της χρησιμοποιώντας πέτρες, μέταλλα, χρώματα κ.λπ. Αντιθέτως, η αρετή διαμορφώνει τον άνθρωπο και πιο συγκεκριμένα την προσωπικότητα του ανθρώπου. Επομένως, γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι η αρετή είναι ανώτερη από την τέχνη, αφού διαμορφώνει τον άνθρωπο και όχι άψυχα, υλικά αντικείμενα.

- Η φύση είναι, επίσης, ανώτερη από την τέχνη, καθώς ξεκινά από κατώτερες και ατελέστερες υπάρξεις και οδηγείται στη διαμόρφωση συνθετότερων, ανώτερων και τελειότερων μορφών ζωής. Αντιθέτως, τα έργα της τέχνης, όταν ολοκληρωθούν, δεν επιδέχονται περαιτέρω εξέλιξη, είναι στατικά και δεν οδηγούν σε συνθετότερα δημιουργήματα. Επιπλέον τα όντα της φύσης, είναι κατά τον Αριστοτέλη τελειότερα από κάθε έργο τέχνης, γιατί κάθε φυσικό ον, από τη στιγμή που γεννιέται και αυξάνεται, «κινείται» και οδηγείται, ανεξάρτητα από τη θέληση του, στο τέλος, στην τελειότερη μορφή του, ενώ το έργο τέχνης είναι δημιούργημα του ανθρώπου ύστερα από σκέψη και μένει αμετάβλητο, δεν τείνει πουθενά. Επίσης, η τέχνη θεωρείται κατώτερη από τη φύση, μιας και τα έργα της τέχνης απλώς αντιγράφουν τα δημιουργήματα της φύσης.

Η αρετή όμως είναι ανώτερη όχι μόνο από τη τέχνη αλλά και από τη φύση, καθώς είναι η «τελειότης τῆς φύσεως καὶ κατορθωμένη φύσις» δηλ. τελειοποιεί τα δημιουργήματα της φύσης και το έργο τους.

B.3

σελ. 152-153 σχολικού βιβλίου
(Πριν από όλα όμως ... διανοητικές)

B.4

᾽αναλογία	→	λογοθεραπεία, τυπολογία, υπόλογος
ληπτέον	→	λαβίδα, λαβή, κατάληψη
᾽ίρεϊται	→	αίρεση, αρχαιρεσία, καθαίρεση
᾽άγουσα	→	αξία, άξονας, αγωγή
προσθεΐναι	→	θήκη, θεμέλιο, θέση

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ. Μετάφραση

Εγώ λοιπόν , όσο μπορούσα καλύτερα, έχω κατηγορήσει, γνωρίζω όμως ότι άλλοι από αυτούς που ακούν απορούν, πώς τέλος πάντων με τόση ακρίβεια μπόρεσα να εντοπίσω τα σφάλματά τους, αυτός όμως με κοροϊδεύει, επειδή δεν έχω πει ούτε το ελάχιστο μέρος των κακών που υπάρχουν σε αυτούς. Εσείς, λοιπόν, αφού αναλογισθείτε και αυτά που έχουν ειπωθεί και όσα έχουν παραλειφθεί, πολύ περισσότερο να καταδικάσετε αυτόν , ενθυμούμενοι ότι από τη μια είναι ένοχος σύμφωνα με την καταγγελία κι από την άλλη είναι μεγάλη ευτυχία για την πόλη το να απαλλαχθεί από τέτοιους πολίτες. Διάβασε σε αυτούς τους νόμους και τους όρκους και την καταγγελία.

Γ1.α.

καταγελᾱ → καταγελω̄εν

είρηκα → είπετε

ἔξευρεῖν → ἔξευρίσκειν

καταψηφίσασθε → καταψηφιοῦνται

παραλείμμενα → παραλέλειπται

Γ1.β.

τούτων → ταύταις

τὰ ἁμαρτήματα → τοῖς ἁμαρτήμασι(ν)

ἄλλων → μάλα

μεγάλη → μεγίστας

πόλει → πόλι

Γ.2.α

τῶν ἀκρωμένων → επιθετική μετοχή ως γενική διαιρετική προσδιορίζει το «οἱ ἄλλοι»

ἔξευρεῖν → τελικό απαρέμφατο ως αντικείμενο στο ἔδυνήθην

τούτων → γενική υποκειμενική στο ἁμαρτήματα

αὐτοῦ → αντικείμενο στο καταψηφίσασθε

ἐνθυμηθέντες → χρονική μετοχή συνημμένη στο ὑμεῖς

τοιούτων → επιθετικός προσδιορισμός στο πολιτῶν

Γ2.β.

«ὅπως ...ἔδυνήθην...ἁμαρτήματα»

Δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική πρόταση.

Εισάγεται με το ὅπως , γιατί δηλώνει μερική άγνοια.

Εκφέρεται με οριστική , γιατί δηλώνει το πραγματικό.

Λειτουργεί ως αντικείμενο στο θαυμάζουσι

«ὅτι...εἶρηκα....κακῶν»

Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική

Εισάγεται με το ὅτι, γιατί δηλώνει αντικειμενική αιτιολογία.

Εκφέρεται με οριστική , γιατί δηλώνει το πραγματικό και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας, προσδιορίζει το καταγελά